

Protokoll fört vid enskild föredragning

Näringsavdelningen
Allmänna byrån, N1

Beslutande
Minister
Fredrik Karlström

Föredragande
Avdelningschef
Linnéa Johansson

Justerat
Omedelbart

Nr 4

Verksamhetsplan med inriktning på
arbetsmarknadspolitiken i landskapet 2022 för Ålands
arbetsmarknads- och studieservicemyndighet.
ÅLR 2022/366

Beslut

Beslöts anta verksamhetsplan med inriktning på arbetsmarknadspolitiken i landskapet 2022 för Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet i enlighet med **bilaga 1, N122E03**.

Inriktning på arbets- marknadspolitiken år 2022

Dnr: ÅLR 2022/366

Datum: 25.1.2022

PB 1060, AX-22111 Mariehamn

registrator@regeringen.ax

+358 18 25 000

www.regeringen.ax

Innehållsförteckning

Inledning	2
Investeringars betydelse för konjunkturen och sysselsättningen	2
Arbetsmarknadsservice	3
Utvärderingen av AMS.....	3
Matchningsproblemet	3
Pandemi, arbetslösheten år 2021 och fokusområden	3
Målsättningar	4
Aktiviteter och service.....	5
Sysselsättningsfrämjande åtgärder	7
Övriga sysselsättningsåtgärder	9
Karriärvägledning	10
Särskild service för personer med oklarheter om arbetsförmåga.....	10

Inledning

Långsiktigt hållbar arbetsmarknadspolitik

Huvuduppgiften för landskapets arbetsmarknadspolitiska verksamhet är att effektivt och ändamålsenligt sammanföra den som söker arbete med den som söker arbetskraft, att främja sysselsättning och kompetensutveckling, att främja en regionalt balanserad utveckling av arbetsmarknaden, att verka för kvinnors och mäns rätt till arbete på lika villkor, att motverka diskriminering på arbetsmarknaden, att underlätta för personer med svag ställning på arbetsmarknaden att få arbete och förhindra utslagning från arbetsmarknaden samt att motverka långa tider utan reguljärt arbete.

För att uppnå och bibehålla en hög och jämn sysselsättning, som tryggar utkomsten för landskapets befolkning och som grundar sig på ett fritt val av arbetsplats samt på utförande av ett meningsfullt arbete, kommer landskapsregeringen att genom allmänna ekonomisk-politiska, näringspolitiska och utbildningspolitiska åtgärder samt andra åtgärder som inverkar på sysselsättningen sträva till att påverka efterfrågan på arbetskraft.

Landskapsregeringen strävar till, genom arbetsmarknadspolitiska åtgärder, att främja efterfrågan och utbudet av arbetskraft i syfte att bekämpa arbetslöshet eller brist på arbetskraft.

Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (AMS) bidrar till att nå Utvecklings- och hållbarhetsagendans strategiska utvecklingsmål 1 *”Välmående människor vars inneboende resurser växer”*, utvecklingsmål 2 *”Alla känner tillit och har verkliga möjligheter att vara delaktiga i samhället”* samt utvecklingsmål 5 *”Attraktionskraft för boende, besökare och företag”*.

Investeringars betydelse för konjunkturen och sysselsättningen

Landskapet, kommunerna och kommunalförbunden ska se till att av dem finansierade investeringar tidsbestäms så att konjunkturväxlingar utjämnas.

Då lån, understöd och räntestöd av landskapets medel beviljas för investeringar ska sysselsättningsfrämjande aspekter beaktas.

Arbetsmarknadsservice

För att förverkliga arbetsmarknadspolitiken och främja en organiserad och effektiv arbetsmarknad tillhandahåller landskapet arbetsmarknadsservice. Arbetsmarknadsservicen består av arbetsförmedling, sysselsättningsfrämjande utbildning, vägledning, information, särskild service för personer med nedsatt arbetsförmåga, stödriktade åtgärder och andra sysselsättningsfrämjande åtgärder.

Förvaltningen av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten handhas av landskapsregeringen och AMS.

Utvärderingen av AMS

Utvärderingen av AMS slutfördes under år 2020 och på basis av resultatet görs förändringar med syfte att förbättra servicen till olika kundgrupper. Under 2021 har både vägledarteamet och förmedlarteamet utarbetat rutinbeskrivningar för olika kundgrupper och sysselsättningsfrämjande åtgärder så att servicen ska vara så likvärdig som möjlig oberoende vem som är den arbetssökandes kontaktperson. I utvecklingsarbetet betonas metodutveckling och IT-kunskap. Under vårvintern 2022 kommer berörda tjänstemän vid AMS att skolas in i den nya serviceprocessen för arbetssökande och det nya lagstiftning som processen leder till inom utkomstskyddet för arbetslösa. Kontakterna med näringslivet och arbetsgivarna ska utvecklas.

Matchningsproblemet

På arbetsmarknaden finns för närvarande en matchningsproblematik. Landskapsregeringen genomför under året en översyn av utbildningsplatser inom både gymnasial- och högskolenivå. Målet är en utbildningssektor som svarar upp mot samhällets långsiktiga behov och tar hänsyn till pågående megatrender.

Pandemi, arbetslösheten år 2021 och fokusområden

Pandemi

Även under 2021 har AMS verksamhet varit påverkad av pandemin, dock inte i samma utsträckning som 2020.

Utvecklingen av arbetslösheten under år 2021

Arbetslösheten har minskat under år 2021. I december 2021 var det relativa arbetslöshetstalet i genomsnitt 5,2 procent, jämfört med 9,4 procent i december

2020. För kvinnorna var det relativa arbetslöshetsstalet 4,7 procent medan det var 5,7 procent för männen. Det relativa arbetslöshetsstalet för ungdomar under 25 år var 5,2 procent, jämfört med 9,9 procent i december 2020. För kvinnor var ungdomsarbetslöshetsstalet lägre än för männen, 3,1 procent jämfört med 7,2 procent. Det relativa arbetslöshetsstalet för de 55 år fyllda var 5,4 procent (9,6 procent i december 2020). Här var arbetslöshetsstalet samma för både kvinnor och män (5,4 procent). Antalet långtidsarbetslösa (385 stycken) var lägre än i december 2020 (744 stycken), och utgör 2,5 procent av arbetskraften (4,9 procent i december 2020).

Fokus på långtidsarbetslöshet

Antalet långtidsarbetslösa har minskat under 2021. Likväl ligger antalet (385 i december 2021) på en väldigt hög nivå. Antalet långtidsarbetslösa ger anledning till särskild uppmärksamhet och behovet av insatser för att förbättra situationen har hög prioritet. En av AMS målsättningar år 2022 är att minska antalet långtidsarbetslösa.

Fokus på matchning

I matchningen mellan arbetsökande och tillgängliga platser finns fortsättningsvis en stor utmaning för arbetsmarknadspolitiken och AMS. Utgångspunkten är att arbetsmarknadsservicen ska i första hand främja sysselsättningen på den öppna arbetsmarknaden eller med hjälp av kompetenshöjande utbildning så att möjligheten att få arbete underlättas. För många arbetslösa arbetsökande krävs omfattande och långvariga insatser för att de ska bli anställningsbara på den öppna arbetsmarknaden. Detta gäller särskilt personer utan yrkesutbildning och nya ålänningar med bristande kunskaper i svenska.

Fokus på de som har behov av service av andra instanser

Antalet arbetssökande som lyft max sjukdagpenning och fortfarande är sjukskrivna är högt. Även antalet arbetssökande som står utanför arbetsmarknaden är högt. Många av dessa arbetssökande behöver även service från andra, som till exempel Kommunernas Socialtjänst k.f. (KST) och Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS). För att dessa personer så fort som möjligt ska komma tillbaka till arbetslivet eller få en annan bra individuell lösning bör AMS fokusera på samverkan och samarbete med andra instanser. AMS bör under 2022 fortsätta utveckla samverkan och samarbetet med KST.

Målsättningar

- AMS målsättningar 2022 som hör samman med arbetsmarknadspolitiken är att
- minska antalet långtidsarbetslösa,
  - minst 50 personer ska få yrkesinriktad rehabiliteringsplanering eller yrkesplanering,
  - minst 220 personer ska få karriärvägledning,
  - öka antalet användare av e-tjänster.

Aktiviteter och service

Ny serviceprocess

En ny serviceprocess för arbetssökande är under beredning med målsättningen att motverka långtidsarbetslöshet. Avsikten är att arbetssökande ska erbjudas en inledande intervju redan inom fem vardagar från arbetsökningens början. För närvarande ska en första intervju ordnas inom en månad från det att arbetsökandet inletts. Efter den inledande intervjun ska AMS ordna samtal och kompletterande samtal om sökande efter arbete med arbetssökanden. Under de tre första månaderna av sökandet efter arbete ska kompletterande samtal om sökande efter arbete ordnas för den arbetssökande med två veckors mellanrum. I praktiken innebär detta att ett kompletterande samtal om sökande efter arbete ordnas fem gånger under de tre första arbetslöshetsmånaderna.

Landskapsregeringens bedömning är att nuvarande personalresurser vid AMS är tillräckliga för att kunna verkställa den nya serviceprocessen på ett bra sätt.

Servicens prioriteringsordning

Arbetsmarknadsservicen ska i första hand främja sysselsättningen direkt på den öppna arbetsmarknaden eller med hjälp av kompetenshöjande utbildning, så att möjligheten att få eller behålla arbete underlättas. AMS ska tillsammans med den som söker arbetsmarknadsservice utreda behovet av service, så att den service som tillhandahålls på bästa sätt tryggar tillgången på arbetskraft och främjar placeringen av den som är arbetssökande på den öppna arbetsmarknaden. AMS erbjuder sina tjänster i form av självbetjäning och personlig service. När arbetsmarknadsservice tillhandahålls ska den sökande i första hand erbjudas möjlighet att själv använda servicen med hjälp av självbetjäning eller information.

Att arbetssökande så fort som möjligt får ta del av den grundläggande arbetsmarknadsservicen som informatörer och förmedlare erbjuder är angeläget. Tidiga insatser, information om lediga arbetsplatser, om de möjligheter som företagande erbjuder och om andra arbetsmöjligheter, möjlighet att genom självbetjäning söka efter arbete samt rådgivning som anknyter till sökande av arbete, är viktiga så att den arbetssökande så fort som möjligt kan få ett jobb. *Tidiga insatser förebygger bland annat långtidsarbetslöshet och är något AMS kommer att prioritera i och med att den nya serviceprocessen för arbetssökande inleds.*

AMS möjlighet att erbjuda studievägledning, hjälp med CV-skrivning och personligt brev fortsätter under året enligt avtal med Ålands yrkesgymnasium. Även digitala lösningar ska erbjudas.

Strategiskt utvecklingsmål 2

AMS deltar aktivt i arbetet med att förverkliga Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland. Inom ramen för strategiskt utvecklingsmål 2: "Alla känner tillit och har verkliga möjligheter att vara delaktiga i samhället." är AMS mål att

- få alla unga arbetssökande personer som saknar en yrkesutbildning att skaffa sig en sådan

- inflyttade med inga eller bristfälliga kunskaper i svenska ska studera svenska för inflyttade
- personer med funktionsnedsättningar ska komma i arbete på den öppna arbetsmarknaden eller i annan sysselsättning.

Förbättra matchningen

I matchningen mellan arbets sökande och tillgängliga platser finns fortsättningsvis en stor utmaning för arbetsmarknadspolitiken och AMS. Utgångspunkten är att arbetsmarknadsservicen ska i första hand främja sysselsättningen på den öppna arbetsmarknaden eller med hjälp av kompetenshöjande utbildning så att möjligheten att få arbete underlättas. För många arbetslösa arbets sökande krävs omfattande och långvariga insatser för att de ska bli anställningsbara på den öppna arbetsmarknaden. Detta gäller särskilt personer utan yrkesutbildning och nya ålänningar med bristande kunskaper i svenska. Från och med 2016 är det möjligt för AMS att stöda den arbetssökandes frivilliga studier med arbetslöshetsförmån i syfte att bland annat främja yrkesfärdigheter och stärka den enskildes möjlighet att få ett bestående arbete. Det är även möjligt att stöda studier utanför landskapet. Från och med 2016 möjliggörs även utbildningsprövning som bland annat syftar till att klarlägga den enskildes lämplighet för branschen.

En studerande på heltid har inte rätt till arbetslöshetsförmåner men från och med 2019 kan en arbetssökande som fyllt 25 år bedriva studier som ger yrkesfärdigheter i maximalt sex månader och likväl ha rätt till arbetslöshetsförmåner. Utnyttjandet av dessa nya sysselsättningsfrämjande åtgärder och även planerad sysselsättningsfrämjande utbildning under år 2022 torde i viss mån leda till att matchningen kan förbättras. Trots dessa åtgärder behöver AMS ha tydligt fokus på att förbättra matchningen på arbetsmarknaden. *AMS behöver följa upp hur olika verktyg och metoder används av personalen. Utvecklingen av evidensbaserade metoder, nya dataverktyg och IT-kunskap i allmänhet behöver prioriteras i utvecklingsarbetet på AMS, vilket lyftes fram i utvärderingen av AMS 2020.* AMS bör sträva efter att än mer försöka stöda och uppmuntra kunder att börja studera och skaffa sig de kompetenser som efterfrågas på arbetsmarknaden idag. Den nya grundskolelagstiftningen ger vuxna som inte har betyg från grundskolan rätt till grundskoleutbildning. Den utbildningen ger många arbets sökande möjligheter att komma vidare till studier på gymnasienivå när grundskoleundervisning för vuxna nu har startats i landskapet.

Utveckla och prioritera kontakterna till näringslivet

För att möjliggöra en god service till arbetsgivarkunder och därmed i förlängningen också till arbets sökande upprätthåller AMS nära kontakter med arbetsplatserna. Detta uppnås bland annat genom att AMS personal gör regelbundna arbetsplatsbesök där bland annat behov av nyrekrytering och kompetensutveckling kan fångas upp. För att främja rekryteringen i expanderande branscher anordnar AMS i samarbete med arbetsgivare "Jobbchansen" och "Drop in", där arbets sökande och arbetsgivare ges möjlighet till direkta kontakter. *Likväl behöver AMS utveckla och prioritera kontakterna till näringslivet, vilket även lyftas fram i utvärderingen av AMS 2020. AMS:s samarbete med arbetsgivarna behöver utvecklas för*

att säkerställa och öka förståelsen för det kunnande och den kompetens som efterfrågas av arbetsgivarna.

Inflyttning av efterfrågad arbetskraft behövs

Parallellt med åländska mått mätt mycket hög arbetslöshet kommer det fortsättningsvis att vara svårt att rekrytera kompetent arbetskraft inom vissa sektorer av arbetslivet. Detta gäller exempelvis specialister inom olika branscher. AMS kommer fortsättningsvis att lägga resurser på rekryteringsinsatser på och utanför Åland bland annat genom aktiviteter inom ramen för Åland Living och genom aktivt deltagande i det europeiska nätverket inom arbetsförmedling och rekrytering, EURES. Även högskolepraktikverksamheten följer denna strategi och har från och med 2016 breddats till att omfatta alla studerande, oavsett om de lyfter åländskt studiestöd eller inte, som önskar få en praktikplats på Åland. Många ungdomar flyttar ut från Åland för att skaffa sig arbetslivserfarenhet samt utbildning. Därtill finns många ålänningar utanför Åland som kan ha ett intresse av att flytta hem. AMS deltar aktivt i landskapsregeringens arbete med att förverkliga utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland när det gäller strategiskt utvecklingsmål 5: "Attraktionskraft för boende, besökare och företag".

Sysselsättningsfrämjande åtgärder

Om den reguljära arbetsmarknadsservicen inte leder till resultat kan särskilda sysselsättningsfrämjande åtgärder tas i bruk. Landskapets budget för 2022 upptar totalt 3.173.000 euro för genomförande av sysselsättningsfrämjande åtgärder. Av detta anslag är 473.000 euro reserverade för bland annat de projekt som AMS upphandlat (se nedan). Medlen används för de sysselsättningsfrämjande åtgärder som faller inom ramen för AMS verksamhetsområde. Åtgärderna kan dels vara riktade mot vissa grupper eller kategorier, exempelvis projekt eller kurser, dels individuellt inriktade stöd eller andra insatser.

Projektinriktade åtgärder

De projektinriktade åtgärderna är gruppriktade åtgärder som sysselsätter deltagarna under en längre tid. Vissa åtgärder bedrivs på en mera kontinuerlig bas för att täcka permanenta behov som finns bland AMS kunder. AMS har upphandlat tre större projekt samt ett antal utbildningar för att främja sysselsättningen och stimulera arbetsmarknadsintegrering.

Vuxenprojektet "Björkkös sysselsättningsprojekt"

Projektets målgrupp är långtidsarbetslösa personer samt personer som vill byta inriktning och önskar bekanta sig med vård- och omsorgssektorn. Projektet är också lämpligt för personer med annat modersmål än svenska men som önskar arbeta inom vård- och omsorgen, eftersom de ges möjlighet till att förstå och kunna tillämpa delar av grunderna inom branschen samt vårdterminologin innan de söker t.ex. till närvårdutbildning. Projektet delas upp i olika moduler för deltagaren. Totalt 10 moduler under maximalt ett års tid. Modulerna kommer att vara på olika nivåer beroende på förkunskaper och utgående från hur länge deltagaren varit i projektet. Projektet kommer att varvas mellan praktik, teori, studiebesök och

ett flertal övriga metoder (t.ex. coaching, handledning och samarbetsövningar). Deltagaren kommer att vara i fokus och den individuella målsättningen styr nivån för projektet. Projektet kommer att bestå av enklare arbetsträning, arbetsliknande verksamhet enskilt eller i grupp, individuell praktik och aktiviteter av social karaktär. Deltagarna kommer även ges möjlighet att ta egna initiativ och ge förslag på innehåll av aktiviteter. Varje deltagare kommer att ha en individuell plan som den följer. Den individuella planen kommer att utvärderas regelbundet och uppdateras tillsammans med deltagaren. Upp till 10 personer kan samtidigt sysselsättas i projektet. Huvudman för projektet är Björkkö Ab. Projektet har genom ett anbuds-förfarande upphandlats för tiden 2021 - 2023.

Vuxenprojektet "Emmaus sysselsättningsprojekt"

Projektet riktar sig främst till långtidsarbetslösa vuxna personer och personer med nedsatt arbetsförmåga eller övriga begränsningar. Syftet är att bereda deltagarna för integration på arbetsmarknaden och öka deras anställningsbarhet. Deltagarna ska förberedas för jobb på den öppna arbetsmarknaden eller förberedas för att inleda en utbildning. Målen uppnås genom individuellt stöd, handledning i grupp och praktiskt arbete utgående från deltagarnas förutsättningar. Fokus läggs på träning gällande grundläggande kompetenser för arbetslivet. Deltagarna ges möjlighet att delta i en verksamhet som ger träning i allt från att passa tider, planering, ekonomi och flexibilitet till kundbemötande och samverkan, d.v.s. sådana grundläggande kompetenser för arbetslivet som är till nytta inom alla yrkesområden. Upp till 10 personer kan samtidigt sysselsättas i projektet. Huvudman för projektet är Emmaus Åland r.f. Projektet har genom ett anbuds-förfarande upphandlats för tiden 2021 - 2023.

Ungdomsprojektet "Ung Resurs sysselsättningsprojekt"

Projektet har som övergripande målsättning att deltagarna ska få en studieplats eller ett jobb på kortast möjliga tid. I första hand vänder sig projektet till 16–24-åringar utan yrkesutbildning. Projektets deltagare ska under tiden i projektet få hjälp och stöd för att göra upp en realistisk plan för sitt inträde i arbetslivet. I de flesta fall innebär det att hitta en yrkesutbildning som är intressant och lämplig med beaktande av vars och ens personliga förutsättningar och intressen. 17 ungdomar kan samtidigt sysselsättas i projektet varav 5 på handledd extern praktik. En deltagare ska kunna delta i projektet upp till sex månader. Är målet att deltagaren ska till utbildning ska deltagaren kunna delta i projektet upp till nio månader dock längst till 31.8. Huvudman för projektet är föreningen Ung Resurs. Projektet har genom ett anbuds-förfarande upphandlats för tiden 2021 - 2023.

Projektet ingår i det utbud av åtgärder som AMS kan erbjuda för att förverkliga ungdomsgarantins målsättningar – på europeisk nivå formuleras det som att ge alla ungdomar upp till och med 29 år ett högkvalitativt erbjudande om jobb, vidareutbildning, lärlingsutbildning eller praktik senast fyra månader efter att de har avslutat sin formella utbildning eller blivit arbetslösa. På Åland är ambitionen högre och gränsen tre månader tillämpas för när åtgärder påbörjas.

”Ungdomshuset Boost”

Många ungdomar saknar idag rätt förutsättningar för att ta sig in på arbetsmarknaden. Den marginalisering som skapas av arbetslöshet, av att inte ha utbildning eller ordnade sociala förhållanden ökar. Ett projekt startades år 2017 med målsättningen att öka både samverkan och samordning som stöd för ungdomar, ”Ungdomshuset Boost”. AMS har regelbundet verksamhet i huset.

Stödiriktade åtgärder

De stödiriktade åtgärderna är individuella och ska underlätta för en enskild person att komma in på arbetsmarknaden. En arbetslös arbetssökande kan stödjas med hjälp av sysselsättningsstöd om han eller hon inte har kunnat få ett arbete genom arbetsförmedling eller anvisas en utbildning som främjar personens möjlighet att finna arbete.

Sysselsättningsstöd ska särskilt inriktas på sysselsättning av personer med nedsatt arbetsförmåga, personer som varit arbetslösa arbetssökande över sex månader samt ungdomar som inte har fyllt 25 år och som har varit arbetslösa arbetssökande över tre månader.

Sysselsättningsstöd kan beviljas för anställning, arbetspraktik, läroavtalsutbildning, deltidsarbete och start av företagsverksamhet.

Anslaget om 3.173.000 euro används även till de temporära höjningarna av sysselsättningsstöden som trädde i kraft den 1 juli 2021. Det temporära tilläggsstödet till arbetsgivare som har beviljats sysselsättningsstöd inom näringslivet uppgår till 75 procent av lönekostnaderna. Stödet kan beviljas för högst sex månader under perioden 1.9.2021 - 31.5.2022. Dessutom förlängdes tilläggsstödet till arbetslösa arbetssökanden som ämnar starta företagsverksamhet. Detta tilläggsstöd uppgår till 30 euro per dag och betalas ut för de dagar då den arbetssökande arbetar i sitt företag. Stödet kan beviljas för högst sex månader under perioden 1.7.2021 - 31.5.2022. Syftet är att under en begränsad tidsperiod, för personer som har hamnat i en svår situation på arbetsmarknaden, främja deras förutsättningar att komma in på eller återvända till arbetsmarknaden.

Övriga sysselsättningsåtgärder

AMS kan som sysselsättningsåtgärd anskaffa utbildning eller bekosta utbildningsinsatser för enskilda arbetslösa arbetssökande. Det rör sig huvudsakligen om kortare, direkt kompetensgivande utbildningar som behövs för att upprätthålla eller förbättra yrkesbehörigheten, kompetensen och anställningsbarheten, eller i vissa fall utbildning inför startande av egen verksamhet. Anställnings- eller verksamhetsmöjligheterna ska bedömas som goda efter genomförd utbildning. Åtgärden ska finnas inskriven i den plan som överenskommit med den sökande. Planen ska vara godkänd innan utbildningen i fråga inleds.

AMS kan som sysselsättningsåtgärd, enligt samma grunder som gäller för bekostande av särskilda utbildningsinsatser, bekosta validering. AMS avtalar med

Ålands gymnasium eller annan lämplig instans om validering för kunder som är i behov av att få sin kompetens bedömd och värderad på ett systematiskt sätt.

Sysselsättningsfrämjande utbildning för grupper anordnas för att tillgodose arbetsmarknadens behov av utbildad arbetskraft och motverka arbetslöshet. För enskilda studerande anskaffar AMS och för grupper av studerande anskaffar landskapsregeringen sysselsättningsfrämjande utbildning av utbildningsanordnare med de anslag som anvisats för detta ändamål. AMS antar studerande till den sysselsättningsfrämjande utbildningen. AMS ska anvisa nyinflyttade (bott på Åland/Finland kortare tid än tre år) ålänningar med integrationsplan till integrationsutbildning som ordnas som sysselsättningsfrämjande utbildning. Ordandet av dessa s.k. SFI-kurser i tillräcklig omfattning är avgörande för att AMS ska lyckas förverkliga syftet med integrationslagstiftningen.

Under år 2022 satsar landskapsregeringen 1.100.000 euro på sysselsättningsfrämjande utbildningar, köp av utbildningstjänster enligt avtal samt yrkesinriktad utbildning och övriga utbildningsinsatser. 700.000 euro för SFI-kurser för inflyttade personer, kvotflyktingar samt för personer med ingen eller kort skolgång. Därtill satsar landskapsregeringen 200.000 euro på utbildningsinsatser för att möta akuta behov föranledda av konjunkturläget, 100.000 på yrkesinriktade utbildningsinsatser och planerade yrkesinriktade utbildningar, 50.000 euro på särskilda utbildningsinsatser för personer utan arbetsmarknadsstöd, bland annat svenska i arbete som ordnas enligt avtal samt 50.000 euro på särskilda utbildningsrelaterade kostnader hos Högskolan på Åland för att stöda kompetensutveckling som erbjuds arbetslösa och permitterade som en sysselsättande åtgärd.

Karriärvägledning

Sedan hösten 2021 tillhandahåller AMS karriärvägledning som en ny verksamhet. Målsättningen är att 220 personer ska få karriärvägledning under år 2022. Den nya verksamheten med karriärvägledning utvärderas av AMS under det första halvåret 2022 och ställning tas till budget år 2023 om den verksamheten ska fortsätta.

Särskild service för personer med oklarheter om arbetsförmåga

AMS tillhandahåller arbetspsykologtjänster för arbetslösa arbets sökande där det finns oklarheter om arbetsförmågan. Samplaneringen är ett arbetssätt där vägledaren på AMS involverar arbetspsykologen i yrkesplaneringen. I samplaneringen gör vägledaren, arbetspsykologen och deltagaren en gemensam bedömning om att en arbetspsykologisk utredning är aktuell. Det kan handla om att tidigare planeringar inte har lett till placering på arbetsmarknaden eller behov av förtydligande av olika hälsohinders betydelse för sysselsättningsplanen.

Fokus läggs på att motverka marginalisering av partiellt arbetsföra och långtidsarbetslösa. Arbetet sker genom samplanering och sektorövergripande samarbete med hälso- och sjukvården, de sociala myndigheterna, Folkpensionsanstalten och stödarbetsmarknaden. Arbetspsykologen erbjuder utredningar av arbetsförmåga och yrkesplanering i mångprofessionellt samarbete med hälso- och sjukvården och den yrkesinriktade rehabiliteringen. Utredningar utgör grund för ansökningar av förmåner och finansiering av yrkesplanering hos andra myndigheter. *Arbetspsykologens tjänster är en viktig del i AMS strategi att bekämpa långtidsarbetslösheten.*

Arbetspsykologens serviceformer har utvecklats under de senaste åren så att även nya ålänningar med bristande kunskaper i svenska kan betjäna på ett likvärdigt sätt.

För att tillfredsställa de behov som finns på Åland tillhandahåller arbetspsykologen som köptjänst yrkesinriktad rehabiliteringsplanering, arbetsprövningstjänster och arbetshandledning till försäkringsbolag, företagshälsovård och personalenheter.